

ЕВАКУАЦІЯ ПОТЕРПІЛОГО З ВИСОТНОГО ОБ'ЄКТУ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ СПЕЦІАЛЬНОГО ОСНАЩЕННЯ

Демент М.О., к.пед.н., НУЦЗ України

Практично під час кожних АРР на висоті виникає необхідність проведення евакуації потерпілих та саморяткування рятувальників в безпечну зону. Як правило, такою зоною є «нульова відмітка». Якщо існує загроза руйнування висотного об'єкту або яких-небудь конструкцій, які можуть привести до травмування людей, які знаходяться поруч із об'єктом, то безпечною зоною вважаються ділянки, захищені від уламків конструкцій та інших небезпечних факторів (вогонь, сніг, лід, електричний струм та ін.).

В залежності від обставин небезпечною зоною можуть бути:

- нульова відмітка, що розташована поруч з висотним об'єктом (будівлею);
- нульова відмітка, що розташована на відстані від об'єкта;
- ділянка, що знаходиться нижче місця евакуації (наприклад, нижній поверх);
- ділянка, що знаходиться вище місця евакуації (наприклад, верхній поверх, дах);
- ділянка, яка знаходиться в одній горизонтальній площині з місцем евакуації, але вони перебувають на певній відстані (наприклад, береги ріки).

Виконання безпечної евакуації потерпілих з висотного об'єкта в великій мірі залежить від обраного способу евакуації. Фактори, що впливають на вибір способу евакуації потерпілого з висотного об'єкта:

- технічні умови висотного об'єкта та розташування безпечної зони; – кількість осіб, яких необхідно евакуювати;
- кількість наявного часу для проведення евакуації;
- характер травм потерпілого або потерпілих;
- кількість наявного спеціального рятувального оснащення у рятувального підрозділу.

До способів евакуації потерпілого з висотного об'єкту з використанням СОСЗ належать:

- спуск потерпілого;
- підйом потерпілого;
- горизонтальне транспортування.

Завданням рятувального підрозділу є проаналізувати зазначені вище фактори та обрати оптимальний спосіб евакуації людей. Спуск потерпілого обирається, коли безпечна зона знаходиться нижче місця евакуації.

В залежності від факторів, які впливають на вибір способу евакуації з висотного об'єкта, розглядають два основних види евакуації шляхом спуску:

- а) спуск вертикальними канатами;
- б) спуск похилою переправою.

В залежності від травм потерпілого, спуск можна проводити декількома варіантами, застосовуючи різне рятувальне оснащення. Загальна техніка спуску потерпілого включає до себе наступні дії:

- вибір або створення опор та організація кріплення;
- забезпечення (в разі необхідності) всім рятувальникам та потерпілому самостраховки;
- вибір виду спуску потерпілого (по вертикальних канатах або по похилій переправі);
- вибір варіанту спуску потерпілого (вибір спеціального рятувального оснащення);
- наведення спускових канатів.

У випадку спуску по похилій переправі – наведення переправи, у випадку спуску по вертикальним канатах – закріплення кінців канатів на потерпілому (ношах) та на супроводжуючому;

- організація гальмівної системи (гальмівного пристрою та страхувального пристрою додаткової страховки);

- організація верхньої страховки супроводжуючому та потерпілому; – безпосередньо проведення спуску потерпілого;

- при необхідності – застосування прийому нарощування канатів;

- організація саморяткування рятувального підрозділу.

В залежності від обраного способу проведення спуску потерпілого, та чи інша дія може бути виключена відповідно. У випадку, коли травми потерпілого складні або потерпілий похилого віку, спуск краще проводити в ношах. В ношах постраждалий повністю фіксується та ні при яких обставинах (як правило, це несприятливі психологічні умови) не може втрутитись в процес евакуації. В ношах також необхідно транспортувати потерпілих з важкими травмами опорно-рухливого апарату, коли відсутність фіксованого положення тіла потерпілого може призвести до негативних наслідків.

Другий, мабуть, найефективніший та найоперативніший варіант – спуск за допомогою індивідуальної рятувальної системи типу «косинка». Сучасні фірми-виробники спеціального рятувального оснащення випускають широкий спектр цих систем. Вони дуже прості в експлуатації, легкі та компактні, що дає змогу рятувальнику доставляти декілька таких систем на місце евакуації; мають універсальний розмір, який підходить для людей з різною комплекцією тіла не вимагаючи регулювання стропів, а також спеціальні петлі для транспортування дітей.

Третій варіант – це спуск потерпілого в індивідуальній страхувальній системі, яка вже знаходиться на ньому. Такий варіант проведення евакуації з висотного об'єкта можливий у випадку евакуації потерпілого, який у разі травми або іншої причини завис на власних канатах під час виконання монтажних-будівельних робіт засобом промислового альпінізму.

Ще один, найбільш несприятливий варіант спуску потерпілого – за умови відсутності будь-якого спеціального рятувального оснащення у рятувальника. В цьому випадку можливість безпечного спуску потерпілого буде повністю залежати від професіоналізму рятувального загону. Для цього необхідно з'єднати кінці відрізу канату (довжиною 2-2,5 метри) вузлом «зустрічна вісімка» або «грейпвайн». Потім нижній край петлі завести поміж ніг потерпілого та з'єднати карабіном з двома боковими сторонам петлі. У разі застосування системи з відрізу канату необхідно враховувати, що канат спричиняє біль потерпілому та зменшує кровообіг у його кінцівках, тому евакуацію людини необхідно проводити в такому випадку якнайшвидше.

ЛІТЕРАТУРА

1. Висотні аварійно-рятувальні роботи на промислових та цивільних об'єктах ЖКГ / Г. В. Фесенко, В. В. Барбашин, В. О., Харків – ХНУМГ ім. О. М. Бекетова – 2018, С. 41-43.